

Kazanım:8.2.8 Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Anlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

1. Paris Barış Konferansı'ndan sonra Osmanlı Devleti ile imzalanacak anlaşma şartlarını belirlemek için İngiltere, Fransa ve İtalya birkaç kez bir araya geldiler fakat ortak bir karara varamadılar. Bu süreçte İstanbul'u işgal edip Osmanlı Devleti'ni baskı altında tutmaya çalıştılar. Osmanlı Devletinin taksimi konusunda görüş birliğine varamayan İtilaf devletleri son olarak İtalya'nın San Remo şehrinde yeni bir konferans topladılar. Konferansta herkesin bir amacı vardı. Ortak amaç ise Osmanlı Devleti'ni parçalamaktır. Osmanlı tarafının görüşünü almayı dahi gerek duymayan İtilaflar bir taslak hazırlayıp Osmanlı tarafına sundular. Osmanlı yöneticileri ağır şartlar taşıyan bu taslağı reddetselerde artan baskılar sonucunda imzalamak zorunda kaldılar.

Sevr Anlaşması'nın imzalanması sürecinde yaşanan yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'ne söz hakkı tanınmamıştır.
- B) Osmanlı Devletini anlaşmayı imzalamaya zorlayan sebepler vardır.
- C) Anlaşmayı imzalayanlar vatan haini ilan edilmiştir.
- D) İtilaf devletlerinin çıkarıcı yaklaşımları uzlaşmalarını geciktirmiştir.

2.

SEVR MADDESİ: Kapitülasyonlardan herkes faydalanacak.

Sevr Anlaşması'nın yukarıdaki kararı Misak-ı Milli'de alınan aşağıdaki kararlardan hangisi ile ters düşmektedir?

- A) Ülkemizdeki azınlık hakları komşu ülkelerdeki Müslümanların hakları ile aynı olacaktır.
- B) Mondros Ateşkes Anlaşması öncesi işgal edilmemiş olan bölgelerin tümü Türk yurtdur, parçalanamaz.
- C) İşgal altındaki Arap halkları özgürce verecekleri oylarla kendi geleceklerine kendileri karar vermelidir.
- D) Ulusal ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasal, hukuki, ve ekonomik ayrıcalıklar kaldırılmalıdır.

3. Mustafa Kemal Sevr Anlaşmasını büyük bir tepkiyle karşıladı. O, bu anlaşma hakkındaki düşüncelerini soran bir gazeteciye şu cevabı vermiştir:

"Sevr Anlaşması Türk milleti için öylesine uğursuz bir idam kararnamesidir ki onun bir dost ağzından çıkmamasını dileriz. Bu konuşmamız sırasında bile Sevr Anlaşması'nı ağızıma almak istemem. Sevr Anlaşması'nı kafasından çıkaramayan milletlerle güven temeline dayanan ilişkilere girişemeyiz. Bize göre böyle bir anlaşma yoktur."

Mustafa Kemal'in Sevr Anlaşması'na karşı tutumuyla ilgili;

- I. Uzlaşmacıdır,
- II. Kararlıdır,
- III. Karamsarlığa yer vermemiştir,
- IV. Vatanseverdir,

durumlarından hangilerini benimsediği söylenebilir?

- A) I-II
- B) II-III-IV
- C) II-III
- D) I-III-IV

4. Sevr Anlaşması'nın Türk milleti tarafından uygulanmasına izin verilmeyen bazı maddeleri şöyledir:

I.	Azınlıklara geniş haklar verilecek
II.	Kapitülasyonlardan tüm devletler faydalanacak
III.	Boğazlar içinde Türklerin olmadığı bir komisyon tarafından yönetilecek
IV.	Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak

Sevr Anlaşması'nın yukarıdaki maddelerinden hangileri Türk halkının varlığını ve bağımsızlığını tehlikeye düşürmektedir?

- A) I-II-III-IV
- B) II-III-IV
- C) I-II-IV
- D) I-II-III

5.

SEVR ANLAŞMASI'NA TEPKİLER

TBMM'nin tepkisi	Anlaşma TBMM tarafından kesinlikle reddedilmiş, anlaşmayı imzalayanlar vatan haini ilan edilmiştir.
-------------------------	---

Mustafa Kemal'in tepkisi	"Siyasal bağımsızlığımızı, adli, ekonomik ve mali hayatımızı yok etmeye ve sonucunda yaşama hakkımızı ortadan kaldırmaya yönelmiş Sevr Anlaşması bizce yoktur."
---------------------------------	---

Türk Halkının tepkisi	Vatansever hiçbir insanın ve vicdanın kabul edemeyeceği kadar ağır koşullar taşıyan bu anlaşma halk tarafından tepkiyle karşılanmış ve reddedilmiştir. Bu anlaşma Türk milletinin asla karamsarlığa düşürmemiş, aksine istiklal azmini artırmış ve milli mücadeleye olan bağlılığını kuvvetlendirmiştir.
------------------------------	--

TBMM, Mustafa Kemal ve Türk halkının Sevr Anlaşmasına karşı;

- I. Mücadelecidirler,
- II. Bağımsızlıktan yanadırlar,
- III. Uzlaşmacıdırlar,
- IV. Ümitsizliğe kapılmışlardır,

tepkilerinden hangilerine sahip oldukları söylenemez?

- A)I-II B)I-III
C)III-IV D)II-III

6. Sevr anlaşmasının bazı maddeleri aşağıdaki gibidir.

- I. Osmanlı Devleti'nin maliyesi İtilaf devletlerinin denetiminde olacak.
- II. Zorunlu askerlik kaldırılacak.
- III. İstanbul ve çevresi ile Anadolu'nun bir bölümü Osmanlı Devleti'ne bırakılacak.

Buna göre aşağıdaki eşleştirmeden hangisi doğrudur?

	Siyasi	Askeri	Ekonomik
A)	III	II	I
B)	II	III	I
C)	I	II	III
D)	III	I	II

7. İtilaf Devletleri 18-26 Nisan 1920'de İtalya'nın San Remo kentinde bir konferans düzenlediler ve bir taslak hazırladılar. Hazırladıkları anlaşma şartlarını Paris'e çağırdıkları Osmanlı Devleti temsilcilerine bildirdiler. Osmanlı yönetimi barış projesini görüşmek üzere 22 Temmuz 1920'de padişahın başkanlığında bir Saltanat Şurası topladı. Şura üyelerinden çekimser kalan Rıza Paşa dışında herkes anlaşmanın imzalanması yönünde görüş bildirdi. Bunu üzerine oluşturulan heyet Paris'e gitti ve Serves (Sevr) Kasabası'nda 10 Ağustos 1920'de anlaşmayı imzaladı.

Yukarıdaki açıklamada aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anlaşmayı kim imzalamıştır.
B) Anlaşmanın içeriği nedir.
C) Anlaşmanın şartları nerede hazırlanmıştır.
D) Anlaşma nerede imzalanmıştır.

8. Padişaha bağlı Saltanat Şurası tarafından imzalanan Sevr Anlaşması Osmanlı Devleti'nin imzaladığı son anlaşmadır. Ancak Kanunu Esasi'ye göre bir anlaşmanın geçerli olabilmesi için Meclisi Mebusan'ın onayından geçmesi gerekiyordu. Misak-ı Milli kararlarını kabul eden Mebusan Meclisi dağıtıldığı için bu anlaşma Mebusan Meclisi tarafından onaylanamayan bir anlaşma olmuştur.

Buna göre İstanbul yönetimi bu anlaşmayı imzalamakla;

- I. Anayasaya aykırı davranmıştır,
II. Ulusal iradeye ters düşmüştür,
III. Halkın temsilcisi olduğunu kabul ettirmiştir,

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A)I-II B)II-III
C)I-III D)Yalnız III

9. I.Dünya Savaşı'ndan sonra yenilen devletlerle barış anlaşmaları imzalandı. Osmanlı Devleti ile de 10 Ağustos 1920'de Sevr Anlaşması imzalandı. Bu anlaşma savaştan yenik çıkan devletlerle imzalanan anlaşmalar arasında en son imzalanan anlaşma oldu.

Sevr Anlaşması'nın geç imzalanmasının sebebi ne olabilir?

- A) Diğer devletlerle yapılan barış görüşmelerinin çok uzaması.
B) Wilson ilkelerinin yayınlanması.
C) İtilaf devletlerinin Osmanlı paylaşımı konusunda anlaşmazlığa düşmesi.
D) İstanbul Hükümetinin uzlaşmacı politikası.

10. Aşağıda Sevr Anlaşmasının bazı maddelere verilmiştir.

I. Boğazlar tüm devletlerin gemilerine açık olacak ve içinde Türk üyenin bulunmadığı bir komisyon tarafından idare edilecek.

II. Kapitülasyonlardan tüm devletler faydalanacak.

III. Azınlıklara geniş haklar verilecek ve azınlık hakları konusunda Osmanlı Devleti denetlenecek.

IV. Osmanlı Maliyesi İtilaf devletlerinin kontrolünde olacak.

Buna göre anlaşma maddeleri ile seçenekler eşleştirilirse hangi seçenek dışta kalır?

- A) Osmanlı Devleti'nin egemenlik hakları kısıtlanmıştır.
- B) Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışma imkanı elde etmiştir.
- C) Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kaybetmiştir.
- D) Osmanlı Devleti'nin savunma gücü elinden alınmıştır.

11. Sevr Anlaşması Osmanlı Devleti'ni paramparça edip Türk milletini yok etmeyi hedefleyen bir ölüm fermanıdır. Avrupalı devletler asırlardır hayalini kurdukları “ Türkleri yok etme” planlarının gerçekleşeceğini düşünmüşlerdir. Ancak bu anlaşma ölü doğmuş, hiçbir zaman yürürlüğe girmemiştir. Tarihçilerin büyük bir bölümü de Sevr Anlaşması'nı “ölü doğmuş bir anlaşma” olarak nitelendirmişlerdir.

Buna göre Sevr Anlaşması'nın “ölü doğmuş bir anlaşma” olarak nitelendirilmesinin sebebi hangisi olabilir?

- A) TBMM'nin anlaşmayı kabul etmediğini duyurması.
- B) Mebusan Meclisinin onayından geçmemesi.
- C) Milli mücadelenin başarıya ulaşması.
- D) TBMM'nin anlaşmayı imzalayanları vatan haini ilan etmesi.

12. San Remo Konferansı'nda Osmanlı Devleti'ne sunulacak antlaşmaya son şekli verildi. Konferansın hiçbir aşamasında Ankara'daki siyasî gelişmeler söz konusu bile edilmedi. Ankara hükümetini hâlâ muhatap almaktan kaçınan müttefikler İstanbul hükümetinden Paris'e bir heyet göndermesini istediler. Barış antlaşması taslağını 11 Mayıs 1920 tarihinde Osmanlı delegasyonuna tebliğ ederken bir özetini de basına dağıttılar. Tevfik Paşa, bağımsızlık prensipleriyle bağdaşmayan antlaşma şartlarını kabul edemeyeceğini bildirdi. Türk basını da Türkiye'ye “ölüm cezası” verildiğini yazıyordu. Genelde şartların ağır olduğunu kabul eden ve Türkler'in bunu hak ettiğini savunan İngiliz basını antlaşmanın uygulanamayacağını yazıyordu. Fransız basını antlaşmayı İngiltere'nin büyük zaferi olarak değerlendiriyordu. Antlaşmayı lânetleyen İtalyan basını ise Fransızlar'ı Yakındoğu'da İngilizler'e aldanmakla suçluyordu.

Yukarıdaki gelişmelerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ankara hükümeti İtilaf devletleri tarafından Türk halkının temsilcisi olarak kabul edilmemektedir.
- B) Anlaşma Türk milletinin bağımsızlık haklarını tehlikeye sokan hükümler içermektedir.
- C) Basın dünyasında anlaşma farklı yorumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.
- D) İtilaf devletleri arasındaki fikir ayrılıkları çözümlenmiştir.

13. Anlaşma taslağını bir an önce Osmanlı Devletine imzalatırmak ve toprakları paylaşmak isteyen İngiltere, Yunanlıları kışkırtarak Anadolu içlerine girmelerini sağlamıştır. Yunanlılar Anadolu'da Bursa, Balıkesir, Uşak ve Trakya'yı işgal ederken İngilizler de boş durmamış, Mudanya ve Bandırma'ya asker çıkarma faaliyetinde bulunmuşlardır. Bunların üzerine bu konu Osmanlı Saltanat Şurası'nda görüşülmüştür. Bu görüşmelerde şartları kabul etmeyen tek kişi Korgeneral Rıza Paşa olmuştur. Diğerlerinin şartları kabul etmesi sonucunda, Damat Ferit Paşa'nın da onayıyla Maarif Nazırı Hadi Paşa'nın başkanlık yaptığı heyet, Sevr Antlaşması'nı imzalamak üzere Paris'e doğru yola çıkmıştır.

Açıklamaya göre hangisine ulaşılabilir?

- A) İstanbul Hükümeti anlaşmaya karşıdır.
- B) İtilaf devletleri uyguladıkları baskı politikası ile amaçlarına ulaşmışlardır.
- C) Saltanat şurası üyelerinin hepsi şartları kabullenmiştir.
- D) Anlaşma İngiltere ile imzalanmıştır.

14.

Yukarıdaki Sevr Anlaşması'na göre Osmanlı topraklarının paylaşımını gösteren haritaya verilmiştir. Haritaya göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. Toprak bütünlüğü bozulmuştur,
- II. Bağımsızlığı tehlikeye düşmüştür,
- III. Egemenlik hakları kısıtlanmıştır,

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A)I-II

B)II-III

C)I-III

D)I-II-III

15. Aşağıda Sevr anlaşmasının imzalanmasından sonra Halkın tepkilerini yansıtan bir metin verilmiştir.

“Türkler padişahın buyruklarına uymaktan vazgeçtiler. Mustafa Kemal'e her yandan yardım yağmaya başladı. Anadolu, duygusal olduğu kadar içten, gerçek bir halk ayaklanmasına tanık oldu. Her yaştan binlerce kadın ve erkek, Meclis hükümetinin emrine girmek için Ankara'ya geldi. Erkekler kurulmakta olan orduya katılıyor, köylü kadınlar cephane taşıyor, hali vakti yerinde aile kızları yaralılara bakıyor ya da askere elbise dikiyordu. İstanbul Meclisinin tutuklanmaktan kurtulan milletvekilleri, her rütbeden subaylar, memurlar, öğrenciler, mühendis ve doktorlar İngiliz hatlarını gizlice aşarak Ankara'ya geliyor; zengin-fakir herkes vatan hizmetine koşuyordu.”

Benoit Mechin, Mustafa Kemal, s.196.

Türk halkının anlaşma karşısındaki tutumuna bakarak milli mücadelenin hazırlık aşamasında alınan;

- I. “Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz,”
- II. “Manda ve himaye kabul edilemez,”
- III. “Kuvayı Milliyeyi etkin, milli iradeyi egemen kılmak esastır,”
- IV. “Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır,”

kararlarından hangilerine uygun davrandığı söylenebilir?

A)I-II-III

B)II-III-IV

C)I-II-IV

D)I-II-III-IV

CEVAPLAR

- 1 A B ☒ C D
2 A B C ☒ D
3 A ☒ B C D
4 ☒ A B C D
5 A B ☒ C D
6 ☒ A B C D
7 A ☒ B C D
8 ☒ A B C D
9 A B ☒ C D
10 A B C ☒ D

- 11 A ☒ B C D
12 A B C ☒ D
13 A ☒ B C D
14 A B C ☒ D
15 A B C ☒ D

ÖNEMLİ HATIRLATMA:

UZAKTAN EĞİTİM FAALİYETLERİ
KAPSAMINDA EBA VEYA
WHATSAPP PLATFORMLARINDA
PAYLAŞIMA AÇIKTIR.

TİCARİ AMAÇLI KULLANILAMAZ.